

LIME

Toolbox & Keuzewijzer

Beleving van de wijk

Inhoudsopgave

Interactief

01 Toolbox en keuzewijzer

- Wat is de toolbox?
- Voor wie is de toolbox?
- Hoe is de toolbox ontwikkeld?
- Hoe gebruik je de toolbox?
- Twee keuzes, één verhaal
- Wat vind je in de toolbox?
- Welke methodiek past bij jouw wijk?
- Hoe kies je de juiste methodieken?

02 Uitgebreide beschrijvingen

De methodieken

- Foto-observatie methodiek
- Wijkwaardenkaart methodiek
- Positieve Gezondheid methodiek

De varianten

- Foto-observatie methodiek
  - Een eerste blik vs een betere blik op wijk
- Wijkwaardenkaart methodiek
  - Een eerste blik vs een betere blik op wijk
- Positieve Gezondheid methodiek
  - Een eerste blik vs een betere blik op wijk

De Stap-voor-stap gidsen

- Foto-observatie methodiek
  - Stap-voor-stap gids: Betere blik op de wijk
  - Stap-voor-stap gids: Een eerste blik op de wijk
- Wijkwaardenkaart methodiek
  - Stap-voor-stap gids: Betere blik op de wijk
  - Stap-voor-stap gids: Een eerste blik op de wijk
- Positieve Gezondheid methodiek
  - Stap-voor-stap gids: Betere blik op de wijk
  - Stap-voor-stap gids: Een eerste blik op de wijk

03 Referentielijst

Vorige

2

Toolbox & Keuzewijzer Beleving van de Wijk

Wat is de toolbox?

Als professional in de wijk wil je graag werken aan een gezonde leefomgeving voor iedereen. Maar waar begin je? Wat vinden bewoners écht belangrijk? Wat zijn hun ervaringen, zorgen en wensen?

De toolbox helpt je om die vragen te beantwoorden. Het is een praktisch en richtinggevend hulpmiddel waarmee je samen met bewoners het wijkverhaal ophaalt: een verzameling van ervaringen, waarden en ideeën over wat goed gaat in de wijk, wat beter kan én hoe het met henzelf gaat. Het gaat om wat zij belangrijk vinden voor hun gezondheid, welzijn en dagelijks leven – in relatie tot hun leefomgeving.

Daarnaast ondersteunt de toolbox je bij het maken van weloverwogen keuzes. Aan de hand van verschillende methodieken en varianten bepaal je welke aanpak het beste aansluit bij jouw wijk, bewonersgroep en beschikbare middelen. Zo kies je bewust voor een werkwijze die past bij de lokale situatie.

Het uiteindelijke doel: Een wijkverhaal ophalen dat bijdraagt aan een gedeelde wijkopgave: concrete prioriteiten die samen met bewoners zijn bepaald en die de basis vormen voor toekomstige wijkaanpakken, acties, interventies of beleid.

“Van bewonersperspectief naar gezamenlijke actie – dat is waar deze toolbox voor staat”

“Samen werken aan
betere buurten begint
bij **luisteren naar de
verhalen van bewoners**”

Voor wie is deze toolbox?

Deze toolbox is bedoeld voor professionals en betrokkenen die werken aan gezondheid, welzijn en leefbaarheid in de wijk. Je kunt onder andere denken aan personen zoals opbouwerkers, beleidsadviseurs, wijkverpleegkundigen, vrijwilligers en leden van bewonersgroepen. Of je nu direct in contact staat met bewoners, wijkinitiatieven begeleidt of vanuit beleid en organisatie aan wijkontwikkeling werkt – deze toolbox helpt je om bewonersperspectieven op een gestructureerde en betekenisvolle manier in kaart te brengen.

De toolbox ondersteunt bij het ophalen en zichtbaar maken van de stem van bewoners, zodat je samen werkt aan wat er écht toe doet. Niet op basis van aannames, maar op verhalen, beelden en ervaringen van mensen zelf. Zo ontstaat een gedeeld wijkverhaal dat richting geeft aan de gezamenlijke opgave.

Deze toolbox biedt structuur, inspiratie en praktische hulpmiddelen – vooral om bewuste keuzes te maken in de manier waarop je het perspectief van bewoners ophaalt. Dat gebeurt door een zorgvuldige en onderbouwde manier, zowel voor wie net begint als voor wie al langer werkt aan wijkgerichte vraagstukken. Daarmee leg je de basis van gedeelde inzichten en gerichte acties die bijdragen aan een gezonde, leefbare wijk.

Hoe is de toolbox ontwikkeld?

De toolbox is ontwikkeld door het LIME-onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers van het lectoraat Wijkgerichte Zorg van Zuyd Hogeschool en van de Universiteit Maastricht, Academische Werkplaats Duurzame Zorg. Het doel was om bestaande, wetenschappelijk onderbouwde methodieken te vertalen naar een praktische toepassing die professionals in de wijk direct ondersteunt.

In dit proces is gebruikgemaakt van deskresearch naar bestaande participatieve methodieken die zich in uiteenlopende contexten hebben bewezen. Op basis van deze verkenning zijn drie methodieken geselecteerd die aansluiten bij de centrale vraag: hoe brengen we bewonersperspectieven in beeld op een manier die betekenisvol, betrouwbaar én uitvoerbaar is?

Het gaat dus niet om nieuw ontwikkelde methodieken, maar om een zorgvuldige selectie en vertaling ervan naar deze toolbox. De methodieken zijn herschreven tot praktische, toegankelijke handleidingen, zodat wijkprofessionals er direct mee aan de slag kunnen.

De ontwikkeling vond plaats binnen het kader van [het PlusWijken-transformatieplan](#), als bijdrage aan het opstellen van een integraal wijkbeeld voor deze PlusWijken. De toolbox is echter breed inzetbaar en daarmee ook bedoeld voor vergelijkbare initiatieven op het terrein van wijkgerichte zorg en leefbaarheid.

**“Bestaande methodieken,
vertaald naar de praktijk –
dat is de kracht
van deze toolbox”**

Meer info over [Lectoraat Wijkgerichte Zorg](#) of [AWDZ](#)

Vorige

5

Hoe gebruik je de toolbox?

De toolbox is ontworpen voor iedereen die op een praktische en laagdrempelige manier bewonersperspectieven wil ophalen. Daarbij helpt de toolbox je om weloverwogen keuzes te maken: welke aanpak past het best bij jullie wijk, bewonersgroep en beschikbare middelen? De drie opgenomen methodieken zijn bestaande, bewezen werkwijzen die vertaald zijn naar toegankelijke en uitvoerbare handleidingen.

De toolbox is interactief en bestaat uit diverse interactieve elementen wat het eenvoudig maakt om door de toolbox heen te navigeren. Het is mogelijk om op afbeeldingen in de toolbox te klikken:

Foto-observatie

Bewoners leggen hun wijk vast in beelden en vertellen wat hen raakt

Wijkwaardenkaart

Gesprekken met bewoners over wat zij belangrijk

Positieve Gezondheid

Gesprekken met bewoners over gezondheid en welzijn op basis van zes brede dimensies

Als er op de pagina interactieve elementen zijn dan is dat aangegeven met het volgende icoontje:
Voor de beste beleving van de interactieve elementen raden wij het gebruik van [Adobe software](#) aan.

Interactief

Vorige

6

Twee keuzes, één verhaal

In deze toolbox maak je als team **twee keuzes**:

1

Je kiest één of meerdere methodieken die aansluiten bij de wijk en haar bewoners.

► En korte beschrijving van de methodieken en een checklist met vragen helpt je om deze keuze goed te onderbouwen.

2

Daarna kies je de variant die aansluit bij de beschikbare tijd, middelen en gewenste diepgang.

► Ook hierbij vind je inspirerende vragen die je helpen om af te wegen wat haalbaar en wenselijk is.

Elke methodiek is namelijk uit te voeren in twee varianten:

- Een eerste blik op de wijk – snel en verkennend
- Een betere blik op de wijk – diepgaand en breed gedragen

Wat vind je in de toolbox?

- Korte uitleg per methodiek, aangevuld met vragen die helpen bij het maken van een passende keuze
- Uitgebreide toelichtingen op de drie methodieken
- Per methodiek: uitleg van beide varianten (Een eerste blik & Een betere blik), met inspirerende vragen om de juiste variant te selecteren
- Een stap-voor-stap gids per methodiek en variant – inclusief praktische handvatten voor uitvoering, bemensing en planning

“Of je nu klein begint of breed inzet, veel of weinig tijd hebt – **deze toolbox helpt je kiezen én biedt de handvatten om je keuzes in de praktijk te brengen.**”

Keuzehulp: welke methodiek past bij jouw wijk?

Elke methodiek biedt een eigen insteek om het wijkverhaal op te halen – via beeld, via waarden of via het gesprek over gezondheid en welzijn. Ze verschillen in vorm, focus en aanpak, maar zijn allemaal gericht op één doel: het vormen van een beeld van wat er leeft in de wijk.

Welke methodiek of combinatie van methodieken het beste past, hangt af van je doelgroep, de wijkcontext en je beschikbare middelen. Hieronder lees je een beknopte uitleg van de drie methodieken. Een checklist met vragen helpt je vervolgens om samen te bepalen welke het beste aansluit bij de wijk in kwestie en haar bewoners.

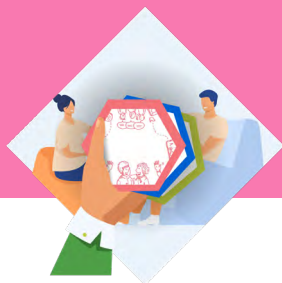
De Foto-observatie methodiek

Een visuele en persoonlijke aanpak, waarbij bewoners zelfstandig foto's maken van plekken en situaties die voor hen betekenisvol zijn – positief of negatief. In gesprekken worden de verhalen achter de beelden opgehaald. Optioneel volgt een groepsgesprek waarin bewoners met elkaar in gesprek gaan over elkaars foto's en perspectieven.

De Wijkwaardenkaart methodiek

Een gesprekstool die bewoners uitnodigt om na te denken over wat zij belangrijk vinden in hun wijk. Aan de hand van kaarten met waarden (zoals veiligheid, ontmoeting, rust) kiezen zij wat voor hen telt, hoe zij dat ervaren, en wat ze graag anders zouden zien. De antwoorden worden verzameld en geanalyseerd, zodat patronen zichtbaar worden.

De Positieve Gezondheid methodiek

Een methodiek die gebruik maakt van het Spinnenweb Positieve Gezondheid. Bewoners verkennen hoe zij hun gezondheid en dagelijks functioneren ervaren, wat hen helpt of belemmert, en wat zij nodig hebben om zich goed te voelen in hun wijk. Het gaat niet om meten of beoordelen, maar om betekenis geven aan wat gezondheid voor hen inhoudt – in relatie tot hun leefomgeving.

Hoe kies je de juiste methodieken?

Deze vragen kunnen je helpen om als wijkteam samen te bepalen welke methodiek(en) het beste aansluit bij jullie wijkopgave:

- ✓ Welke van de drie methodieken spreekt ons het meest aan op basis van de inhoud en vorm?
- ✓ Past deze vorm bij de manier waarop bewoners van deze wijk graag meedoen (beeldend, verhalend, reflectief)?
- ✓ Zijn er al ervaringen in deze wijk met deze of vergelijkbare methodieken?
- ✓ Sluit de methodiek aan bij het soort inzichten dat we zoeken (bijv. gezondheid, waarden, fysieke plekken)?
- ✓ Welke methodiek lijkt het meest uitnodigend voor moeilijk bereikbare of minder zichtbare groepen in deze wijk?
- ✓ Hebben we binnen ons team de vaardigheden of ervaring om deze methodiek te begeleiden?
- ✓ Is er voldoende aansluiting bij bestaande netwerken of groepen in deze wijk?

Uitgebreide beschrijvingen van de drie methodieken

Hoe lees je de methodieken?

Interactief

In het volgende deel van de toolbox vind je de uitgebreide beschrijvingen van de drie methodieken. Om ze goed met elkaar te kunnen vergelijken én toe te passen in de praktijk, zijn ze allemaal op dezelfde manier opgebouwd.

Elke methodiekbeschrijving bevat informatie over het doel en thema van de methodiek, de stappen die je doorloopt, de benodigde voorbereiding, rollen binnen het team, werving van bewoners, en praktische zaken zoals materialen, training en tijdsinvestering. Daarnaast krijg je inzicht in mogelijke uitdagingen én wat de methodiek kan opleveren voor de wijk. Zo krijg je per methodiek een compleet beeld van wat nodig is om ermee aan de slag te gaan – en wat het kan betekenen voor de wijk in kwestie.

Direct naar een methodiek?

Door op een van de illustraties te klikken, ga je rechtstreeks naar de methodiek van jouw keuze:

Klik hier om verder te gaan naar:
Foto-observatie methodiek

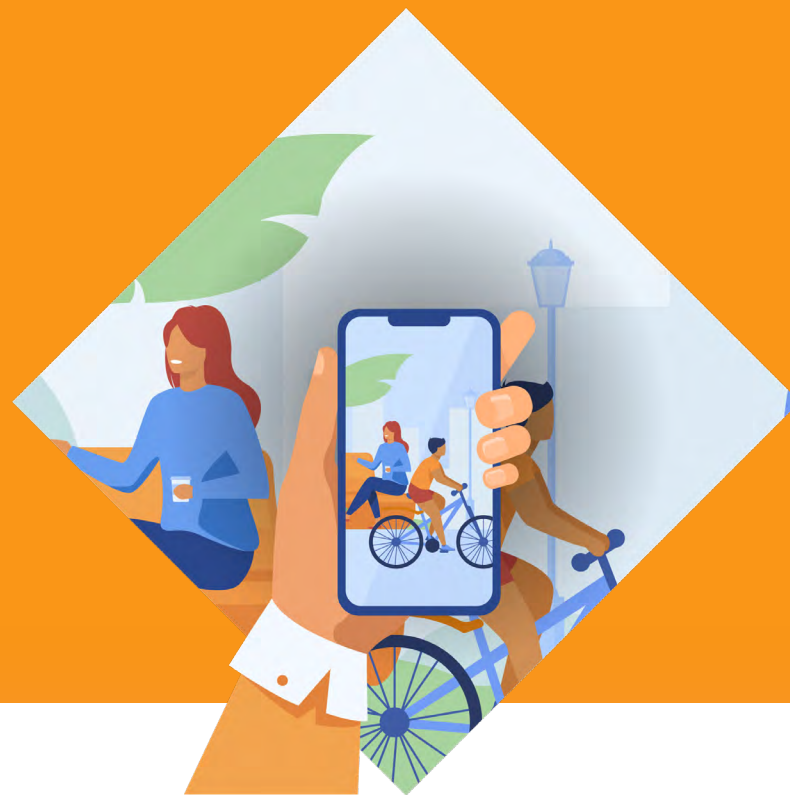
Klik hier om verder te gaan naar:
Wijkwaardenkaart methodiek

Klik hier om verder te gaan naar:
Positieve Gezondheid methodiek

Vorige

Foto-Observatie Methodiek

De Foto-observatie methodiek

Samenvatting methodiek

De Foto-observatie methodiek is een hulpmiddel om via beeld (foto's) en gesprekken (over de gemaakte foto's) verhalen van wijkbewoners op te halen over wat zij waardevol vinden in hun buurt.

De wijkbewoners maken zelfstandig foto's van wat er voor hen toe doet in de wijk (bewoner-fotografen). Daarnaast maken bewoner-fotografen foto's van gebeurtenissen, plekken en situaties die te relateren zijn aan zorg en welzijn. Wijkbewoners delen wat zij waardevol vinden maar ook waar zij uitdagingen en verbeteringen zien. De gemaakte foto's worden individueel of in groepsverband besproken. De stem van de bewoners wordt versterkt en bewoners bieden inzicht in wat zij belangrijk vinden.

Totstandkoming methodiek

Deze methodiek is tot stand gekomen op basis van de volgende bronnen:

[7](#), [8](#), [9](#), [10](#), [11](#), [12](#), [13](#), [14](#), [15](#)

Processtappen

Oriëntatie:

Beslissen om de methodiek te gebruiken.

Vorbereiding:

Training, werving, plannen en verzamelen van beeldmateriaal en gesprekken.

Beeldmaterialen verzamelen:

Verzamelen van beeldmateriaal in de wijk.

Gesprekken voeren:

Toelichten van het verzamelde beeldmateriaal.

Analyse:

Patronen ontdekken en een collectief beeld creëren.

Delen:

Presenteren van het collectieve beeld aan alle belanghebbenden en plannen maken voor verbeteringen.

De Foto-observatie methodiek

Planning

Het doorlopen van alle stappen duurt 16-20 weken. Langer is niet wenselijk om te zorgen dat de resultaten actueel en relevant te blijven. Dit vereist een goede planning. In de draaiboeken is deze planning verder gespecificeerd per onderdeel.

Onderzoeksteam

Om met deze methodiek aan de slag te kunnen gaan heb je een team nodig waarin verschillende rollen en taken worden verdeeld. Binnen de Foto observatie-methodiek hebben de coördinator en leden van het kernteam essentiële rollen voor een succesvolle uitvoering. Hieronder volgt een overzicht van wie deze rollen vervullen en wat hun verantwoordelijkheden zijn: Het kernteam ondersteunt de coördinator en bestaat uit professionals en/of vrijwilligers met verschillende expertises. Zij dragen bij aan de uitvoerbaarheid en het succes van de methodiek.

De coördinator is de centrale persoon die de algehele verantwoordelijkheid heeft voor het plannen, organiseren, en begeleiden van de Foto observatie-methodiek. Deze persoon kan afkomstig zijn uit een professionele organisatie, zoals een welzijnsinstelling, een woningcorporatie, of een samenwerkingsverband tussen organisaties.

De Foto-observatie methodiek

Taken van de coördinator:

- Bewaken van de voortgang en tijdsplanning.
- Aanstellen en aansturen van teamleden (gespreksvoerders, analisten, communicatiemedewerkers).
- Verantwoordelijkheid nemen voor communicatie met bewoners en belanghebbenden.
- Waarborgen van privacy en veiligheid tijdens het proces.
- Samenwerken met lokale partners en netwerkorganisaties.
- Coördineren van analyse en presentaties van resultaten.

Typische samenstelling van het kernteam:

Gespreksvoerders:

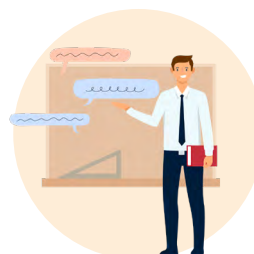
Professionals of getrainde vrijwilligers die gesprekken voeren met bewoners.

Bv: sociaal werkers, buurtopbouwwerkers of actieve bewoners.

Belanghebbenden of partners uit het wijknetwerk:

Bv: een vertegenwoordiger van een woningcorporatie, een gezondheidsinstelling of een bewonersorganisatie.

Trainer (optioneel):

Verantwoordelijk voor het trainen van gespreksvoerders in gespreksvaardigheden
Mogelijk iemand met ervaring met participatieve benaderingen.

Communicatie- en PR-medewerker (optioneel):

Ontwerpt flyers, aankondigingen en begeleidt de communicatie richting bewoners. Zorgt voor zichtbaarheid via sociale media of wijknieuwsbrieven.

Data-analist of Forms-beheerder (optioneel):

Beheert digitale tools (zoals Microsoft Forms) en verzamelt en analyseert data.
Bij voorkeur iemand met technische en analytische vaardigheden.

Grafisch vormgever of ontwerper (optioneel):

Ontwerpt visuele hulpmiddelen zoals praatplaten of rapportages.

De Foto-observatie methodiek

Deelnemers

Binnen de Foto-observatiemethodiek wordt gestreefd naar een divers en representatief aantal deelnemers. Gelet op de gewenste maximale duur van het proces is het streven 6-20 bewoners te betrekken. Indien bewoners de voorkeur geven aan het werken in duo's kunnen meer bewoners deelnemen.

Bij het samenstellen van de deelnemende bewoners is het van belang om diversiteit te waarborgen. Streef naar een goede spreiding qua leeftijd, gender, culturele achtergrond, en woonsituatie. Dit zorgt ervoor dat het collectieve wijkbeeld zoveel mogelijk perspectieven bevat.

Werving

Er zijn verschillende manieren waarop de werving van bewoners kan plaatsvinden:

- Door professionals in de wijk die bewoners rechtstreeks vragen
- Aan de bewoners die zich al opgegeven hebben vragen of ze nog iemand kennen. (breng je partner, vriend, buurman mee)
- Via posters/flyers/sociale media in de buurt (buurtnet, buurthuis, openbare voorzieningen)
- Via bestaande groepen in de wijk (denk aan buurtcentra)

Vaardigheden en training

Benodigde vaardigheden:

- Ervaring in begeleiding van een groep (bewoner-fotografen)
- Kennis/ervaring in het bereiken van personen in een wijk
- Communicatieve vaardigheden zoals gespreksleiderschap, interview technieken

Wanneer deze vaardigheden niet voorhanden zijn binnen het onderzoeksteam, is het mogelijk om hiervoor trainingen aan te bieden. Dit kan betekenen dat de duur van de voorbereiding en uitvoer langer zal zijn.

Materialen en middelen

- Fotocamera's/telefoon/tablet
- Schrijfgerei voor de individuele gesprekken en het groepsgesprek
- Wervingsflyers
- Opslagcapaciteit voor foto's
- Software voor gegevensverzameling en analyse
- Budget voor projecturen coördinator en/of begeleider(s)
- Afdrukkosten van foto's
- Locatie voor gesprekken
- Presentje voor deelnemers

De Foto-observatie methodiek

Uitdagingen

- Onvoldoende diversiteit in deelnemers
- Te klein aantal deelnemers (zonder of ondanks goede werving)
- Deelnemers hebben geen digitale vaardigheden of hardware om de foto's op te sturen.
- Fotocamera's verdwijnen
- Deelnemers besluiten toch niet mee te doen of leveren geen foto's aan

Vervolg

De resultaten worden gedeeld met belanghebbenden en gebruikt om verbeterinitiatieven te ontwikkelen. Bewoners worden actief betrokken bij het vervolgproces.

Effectiviteit en voordelen van de methodiek

Deze methodiek Beleving in beeld; foto-observaties van de wijk is toepasbaar voor allerlei thema's rond zorg, welzijn en de leefomgeving van de wijk.

De effectiviteit van de methodiek is onderzocht via een evaluatie.

Hieruit blijkt dat de toepasbaarheid van de methodiek hoog is omdat de bewoner/fotograaf stapsgewijs tot een 'oordeel' komt.

Voorwaarde is dat het onderwerp van evaluatie te visualiseren moet zijn. De rol van de bewoner/fotograaf bevordert de geldigheid van de methodiek. De methodiek is betrouwbaar doordat procedures worden gestructureerd.

Foto-opdrachten gebruiken heeft de volgende voordelen:

- Je bent niet alleen afhankelijk van verbale taal, maar combineert deze met visuele expressie. Dat maakt de methodiek extra geschikt voor mensen die minder taalvaardig zijn of zich beter uitdrukken in beelden.
- Foto's zijn een middel om het gefotografeerde bespreekbaar te maken.
- Geeft controle aan de bewoners om zelf te beslissen welke data te genereren.
- In het gesprek achteraf: niet confronterend. De foto geeft een manier om oogcontact te vermijden.

Vorige

Wijkwaardenkaart Methodiek

De Wijkwaardenkaart methodiek

Samenvatting methodiek

De Wijkwaardenkaart is een hulpmiddel om verhalen van wijkbewoners op te halen over hetgeen zij waardevol vinden in hun buurt. Dit leidt tot een collectief beeld van de wijk vanuit het perspectief van de bewoners zelf. Deze methodiek is geschikt voor professionals, vrijwilligers en wijkorganisaties die samen willen werken aan buurtverbetering op basis van de stem van de bewoners.

Bewoners kiezen drie waardenkaarten die voor hen belangrijk zijn (incl. belemmeringen en ondersteunende factoren) en geven toelichting in een individueel gesprek. Schaalvragen en open vragen worden gebruikt om verhalen uit te diepen. Het doel van de inzet van de methodiek is het versterken van de stem van bewoners en het verkrijgen van inzicht in wat zij belangrijk vinden in de wijk. Dit vormt de basis voor beleid en verbeterinitiatieven.

Figuur 1: Wijkwaardenkaart

Totstandkoming methodiek

De Wijkwaardenkaart is ontwikkeld door Bindkracht10 en de HAN, vanuit de Werkplaats Sociaal Domein Arnhem en Nijmegen.

Daarnaast is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

Bron [16](#), [17](#)

De Wijkwaardenkaart methodiek

Processtappen

Oriëntatie

Beslissen om de methodiek te gebruiken.

Vorbereiding

Training, werving en plannen van gesprekken.

Gesprekken voeren

Individuele verhalen ophalen.

Analyse

Patronen ontdekken en een collectief beeld creëren.

Delen

Presenteren van het collectieve beeld en plannen maken voor verbeteringen.

Planning

Het hele proces duurt idealiter niet langer dan vier maanden zodat de resultaten actueel en relevant blijven.

Onderzoeksteam

Om met deze methodiek aan de slag te kunnen gaan heb je een team nodig waarin verschillende rollen en taken worden verdeeld. Binnen de Wijkwaardenkaart-methodiek hebben de coördinator en leden van het kernteam essentiële rollen voor een succesvolle uitvoering. Hieronder is een overzicht van wie deze rollen vervullen en wat hun verantwoordelijkheden zijn: Een kernteam ondersteunt de coördinator en bestaat uit professionals en/of vrijwilligers met verschillende expertises. Zij dragen bij aan de uitvoerbaarheid en het succes van de methodiek.

De coördinator is de centrale persoon die de algehele verantwoordelijkheid heeft voor het plannen, organiseren, en begeleiden van de Wijkwaardenkaart-methodiek. Deze persoon kan afkomstig zijn uit een professionele organisatie, zoals een welzijnsinstelling, een woningcorporatie of een samenwerkingsverband tussen organisaties.

De Wijkwaardenkaart methodiek

Taken van de coördinator:

- Bewaken van de voortgang en tijdsplanning.
- Aanstellen en aansturen van teamleden (gespreksvoerders, analisten, communicatiemedewerkers).
- Verantwoordelijkheid nemen voor communicatie met bewoners en belanghebbenden.
- Waarborgen van privacy en veiligheid tijdens het proces.
- Samenwerken met lokale partners en netwerkorganisaties.
- Coördineren van analyse en presentaties van resultaten.

Typische samenstelling van het kernteam:

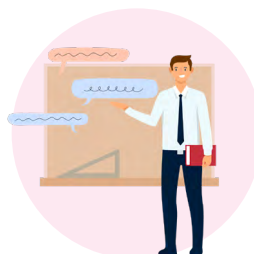
Gespreksvoerders:

Professionals of getrainde vrijwilligers die gesprekken voeren met bewoners.
Bv: sociaal werkers, buurtopbouwwerkers, of actieve bewoners.

Belanghebbenden of partners uit het wijknetwerk:

Bv: een vertegenwoordiger van een woningcorporatie, een gezondheidsinstelling, of een bewonersorganisatie.

Trainer (optioneel):

Verantwoordelijk voor het trainen van gespreksvoerders in gespreksvaardigheden en het gebruik van de Wijkwaardenkaarten.
Mogelijk iemand met ervaring met participatieve benaderingen.

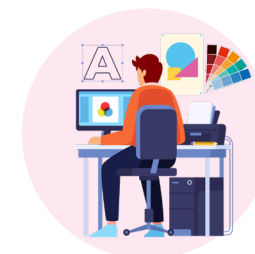
Communicatie- en PR-medewerker (optioneel):

Ontwerpt flyers, aankondigingen en begeleidt de communicatie richting bewoners. Zorgt voor zichtbaarheid via sociale media of wijknieuwsbrieven.

Data-analist of Forms-beheerder (optioneel):

Beheert digitale tools (zoals Microsoft Forms) en verzamelt en analyseert data.
Bij voorkeur iemand met technische en analytische vaardigheden.

Grafisch vormgever of ontwerper (optioneel):

Ontwerpt visuele hulpmiddelen zoals praatplaten of rapportages.

De Wijkwaardenkaart methodiek

Deelnemers

Binnen de Wijkwaardenkaart-methodiek wordt doorgaans gestreefd naar een divers en representatief aantal deelnemers. Hoewel het precieze aantal niet voorgeschreven is, zijn er richtlijnen en ervaringen vanuit eerdere toepassingen:

- Voor een **middelgrote wijk**: Er wordt vaak gestreefd naar het spreken van 50 tot 100 bewoners.
- Voor **kleinere buurten of wooncomplexen**: 30 tot 50 gesprekken kunnen voldoende zijn om een goed beeld te krijgen.

Diversiteit waarborgen: Streef naar een goede spreiding qua leeftijd, gender, culturele achtergrond, en woonsituatie. Dit zorgt ervoor dat het collectieve wijkbeeld zoveel mogelijk perspectieven bevat.

Werving

Er zijn verschillende manieren waarop de werving kan plaatsvinden:

- Door professionals in de wijk die bewoners rechtstreeks vragen
- Aan de bewoners die zich al opgegeven hebben vragen of ze nog iemand kennen. (breng je partner, vriend, buurman mee)

- Via posters/flyers/sociale media in de buurt (buurtnet, buurthuis, openbare voorzieningen)
- Via bestaande groepen in de wijk (denk aan buurtcentra)

Materialen en middelen

- Wijkwaardenkaarten
- Schrijfgerei
- Een digitale tool zoals Microsoft Forms
- Flyers

Uitdagingen

- Zorg voor een hoge mate van diversiteit in deelnemers.
- Objectieve interpretatie van de data
- Goede werving is nodig om de benodigde opkomst te realiseren
- Focus niet alleen op de kern maar ook nuances en dieperliggende patronen
- Langdurige gesprekken kunnen belastend zijn voor bewoners en voor het kernteam

Vervolg

De resultaten worden gedeeld met belanghebbenden en gebruikt om verbeteringen te ontwikkelen. Bewoners worden actief betrokken bij het vervolgproces.

De Wijkwaardenkaart methodiek

Effectiviteit en voordelen van de methodiek

Hoewel de methodiek breed wordt ingezet en goed aansluit bij de principes van narratief en participatief onderzoek, is er geen wetenschappelijk onderzoek genoemd dat de validiteit heeft getoetst. De kracht van de methodiek ligt vooral in het versterken van bewonersparticipatie en het vertalen van individuele verhalen naar een collectief wijkbeeld, wat relevant en toepasbaar is voor beleidsvorming en wijkverbeteringen. Voor verdere versterking zou gestructureerd evaluatieonderzoek met wetenschappelijke toetsing bijdragen aan de onderbouwing.

“De kracht van de methodiek ligt vooral in het versterken van **bewonersparticipatie**”

Positieve Gezondheid Methodiek

De Positieve Gezondheid methodiek

Samenvatting methodiek

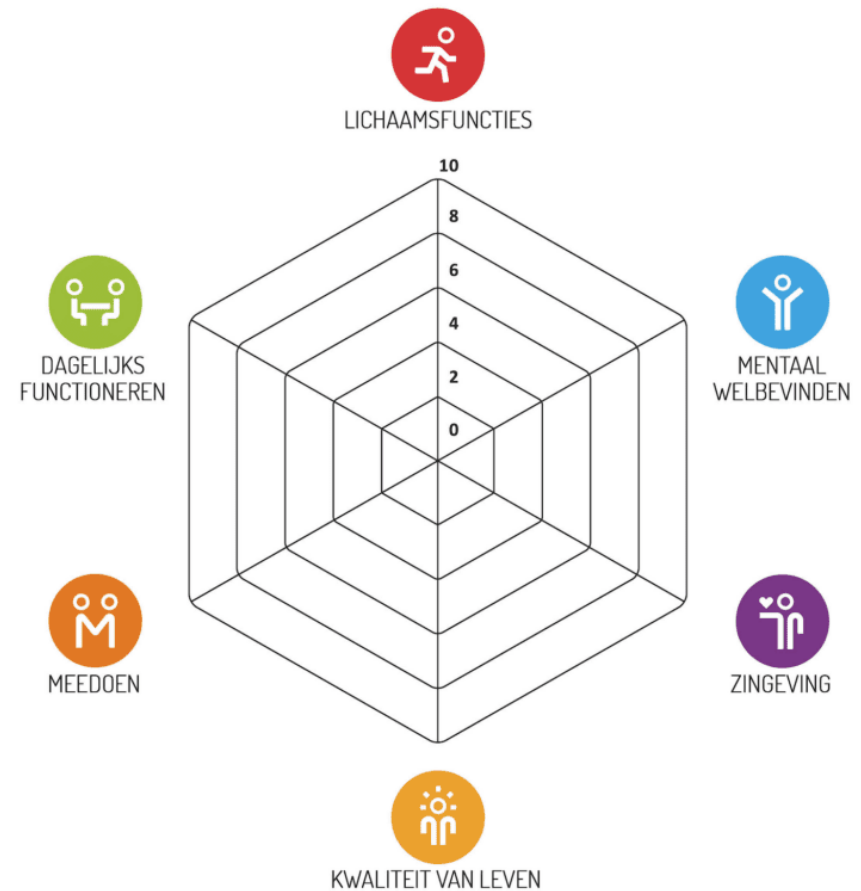
Het gedachtegoed van Positieve Gezondheid wordt als instrument gebruikt om met een groep of individu een gesprek te voeren over hun gezondheid en welzijn. Positieve Gezondheid gebruikt een brede blik op gezondheid, waarbij niet alleen fysieke gezondheid, maar ook welzijn en zingeving centraal staat.

Positieve gezondheid bestaat uit zes dimensies:

1. Lichaamsfuncties: Hoe het lichamelijk gaat
2. Mentaal welbevinden: Hoe het mentaal gaat
3. Zingeving: Of je jouw leven zinvol vindt
4. Kwaliteit van leven: Of je een prettig leven hebt
5. Meedoen: Of je meedoet in de maatschappij
6. Dagelijks functioneren: Hoe je dagelijks leven eruitziet

Het Instituut Positieve Gezondheid heeft een tool ontwikkeld, het zogenoemde 'Spinnenweb Positieve Gezondheid' (zie nevenstaande afbeelding), die door zorgverleners samen met patiënten, bewoners, maar ook door personen zelfstandig ingevuld kan worden om hun ervaren gezondheid in kaart te brengen.

Figuur 2: Spinnenweb Positieve Gezondheid

De Positieve Gezondheid methodiek

Het Institute for Positive Health (iPH) heeft een toolkit 'Toolkit Postieve Gezondheid op de Tekentafel' ontwikkeld gebaseerd op het eerder ontwikkeld Spinnenweb Positieve Gezondheid. Het doel van deze methodiek is een inventarisatie van de gezondheidsbeleving van bewoners en een verkenning van hun behoeften met betrekking tot hun wijk.

De leidende vragen zijn:

- Wat verstaan bewoners onder gezondheid?
- Wat hebben bewoners nodig om in hun eigen wijk regie te voeren over hun gezondheid en een betekenisvol leven te leiden?

Door het volgen van de training 'Positieve Gezondheid op de tekentafel' beschikken de trainers over een set ondersteunende gesprekskaarten die kunnen worden ingezet om de dialoog tussen bewoners en belanghebbenden te sturen.

Totstandkoming methodiek

Deze methodiek is ontwikkeld door het Institute for positive health. Voor deze methodiek is gebruik gemaakt van bron [3](#), [4](#), [5](#), [6](#).

Processtappen

Oriëntatie:

Beslissen om de methodiek te gebruiken.

Vorbereiding:

Volgen van een training of plannen van de gesprekken'

Groepsgesprekken:

Eén ronde of meerdere afhankelijk van de versie.

Analyse:

Patronen ontdekken en een collectief beeld creëren.

Delen:

Terugkoppeling van het collectief beeld.

Planning

Het hele proces duurt niet langer dan 3-4 maanden

De Positieve Gezondheid methodiek

Onderzoeksteam

Om met deze methodiek aan de slag te kunnen gaan heb je een team nodig waarin verschillende rollen en taken worden verdeeld. Binnen de Positieve Gezondheid methodiek hebben de coördinator en leden van het kernteam essentiële rollen voor een succesvolle uitvoering. Hieronder is een overzicht van wie deze rollen vervullen en wat hun verantwoordelijkheden zijn: Een kernteam ondersteunt de coördinator en bestaat uit professionals en/of vrijwilligers met verschillende expertises.

Zij dragen bij aan de uitvoerbaarheid en het succes van de methodiek. De coördinator is de centrale persoon die de algehele verantwoordelijkheid heeft voor het plannen, organiseren, en begeleiden van de Positieve Gezondheid methodiek. Deze persoon kan afkomstig zijn uit een professionele organisatie, zoals een welzijnsinstelling, een woningcorporatie, of een samenwerkingsverband tussen organisaties.

Taken van de coördinator:

- Bewaken van de voortgang en tijdsplanning.
- Aanstellen en aansturen van teamleden (gespreksvoerders, analisten, communicatiemedewerkers).
- Verantwoordelijkheid nemen voor communicatie met bewoners en belanghebbenden.
- Waarborgen van privacy en veiligheid tijdens het proces.
- Samenwerken met lokale partners en netwerkorganisaties.
- Coördineren van analyse en presentaties van resultaten.

De Positieve Gezondheid methodiek

Typische samenstelling van het kernteam:

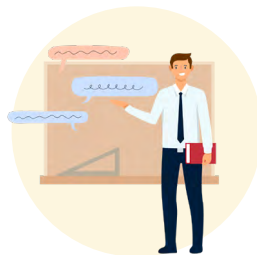
Gespreksvoerders:

Professionals of getrainde vrijwilligers die gesprekken voeren met bewoners.
Bv: sociaal werkers, buurtopbouwwerkers, of actieve bewoners.

Belanghebbenden of partners uit het wijknetwerk:

Bv: een vertegenwoordiger van een woningcorporatie, een gezondheidsinstelling, of een bewonersorganisatie.

Trainer (optioneel):

Verantwoordelijk voor het trainen van gespreksvoerders in gespreksvaardigheden en het gebruik van de methodiek.
Mogelijk iemand met ervaring met participatieve benaderingen.

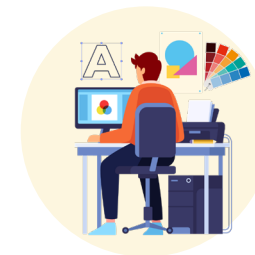
Communicatie- en PR-medewerker (optioneel):

Ontwerpt flyers, aankondigingen en begeleidt de communicatie richting bewoners. Zorgt voor zichtbaarheid via sociale media of wijknieuwsbrieven.

Data-analist of Forms-beheerder (optioneel):

Beheert digitale tools (zoals Microsoft Forms) en verzamelt en analyseert data.
Bij voorkeur iemand met technische en analytische vaardigheden.

Grafisch vormgever of ontwerper (optioneel):

Ontwerpt visuele hulpmiddelen zoals praatplaten of rapportages.

Deelnemers

De omvang van de populatie is afhankelijk van praktische overwegingen, echter wordt het aangeraden om te streven naar ten minste 10 deelnemers per groepsgesprek en maximaal 15. Als er te veel deelnemers zijn wordt het moeilijk om iedereen aan bod te laten komen.

Locatie

De locatie is afhankelijk van de beschikbaarheid in de betreffende wijk. Dit kan bijvoorbeeld een buurthuis zijn of een andere locatie waar bewoners al komen. De bedoeling is om het gesprek op een informele, toegankelijke locatie te voeren en niet op een formele plek zoals een universiteit of gemeentehuis. Het gesprek moet in een veilige, vertrouwelijke omgeving plaatsvinden, zodat deelnemers zich vrij voelen om persoonlijke ervaringen en gedachten te delen.

De Positieve Gezondheid methodiek

Werving

Er zijn verschillende manieren waarop de werving van bewoners kan plaatsvinden:

- Door professionals in de wijk die bewoners rechtstreeks vragen
- Aan de bewoners die zich al opgegeven hebben vragen of ze nog iemand kennen. (breng je partner, vriend, buurman mee)
- Via posters/flyers/sociale media in de buurt (buurtnet, buurthuis, openbare voorzieningen)
- Via bestaande groepen in de wijk (denk aan buurtcentra)

Materialen en middelen

Geprinte versie van het Spinnenwebformulier (zelf geprint of te kopen via de webshop van positieve gezondheid), Flyers ter werving van bewoners, pen en papier

Materialen te downloaden via: Institute for Positive Health. (<https://www.iph.nl/meedoen/gratis-downloaden/> 2025, 20 maart). Aan de slag met Positieve Gezondheid - gratis downloads*.

Informatie over de trainingen en kosten is te vinden op <https://www.iph.nl/trainingsaanbod/>

Uitdagingen

- Gebrek aan diepgang van het gesprek vanwege de groepsdynamiek of vanwege tijdsgebrek
- Emotionele stress voor deelnemers (welzijn, gezondheid en zingeving zijn heel persoonlijke onderwerpen)
- Taalbarrières

Effectiviteit van de methodiek

Methodiek is breed toepasbaar op verschillende doelgroepen (er zijn verschillende versies beschikbaar voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen)

Positieve gezondheid (en met name het Spinnenweb) is breed bekend en wordt vaak gebruikt. Het is ook wetenschappelijk onderbouwd en getoetst. Gespreksleiders zijn mogelijk al bekend met het concept of de methodiek

De methodiek geeft bewoners een stem en bewoners worden actief betrokken bij het vervolgproces

Keuze voor een van de varianten

Na het kiezen van een methodiek volgt de tweede stap: het selecteren van de variant die het beste past bij jullie situatie in de wijk. Elke methodiek in deze toolbox kan op twee manieren worden uitgevoerd:

- Een eerste blik op de wijk – een verkennende en minder intensieve aanpak
- Een betere blik op de wijk – een meer uitgebreide en diepgaande aanpak

Het onderscheid tussen deze twee varianten zit vooral in de tijdsinvestering, benodigde middelen, de betrokkenheid van de bewoners en de diepgang van de resultaten. Door deze keuzemogelijkheid kun je flexibel inspelen op wat haalbaar is voor jouw team en de wijk in kwestie.

Wat is het verschil?

Een betere blik op de wijk is de meest complete variant. Deze biedt ruimte om een breed palet aan bewoners te betrekken en diepgaand inzicht te krijgen in wat zij belangrijk vinden. Dit leidt tot een representatief wijkverhaal met voldoende draagvlak. Wanneer tijd, middelen en teamcapaciteit beschikbaar zijn, is dit de aanbevolen aanpak.

Een eerste blik op de wijk is een geschikt alternatief als je werkt met beperkte middelen of tijd. Deze variant geeft een eerste indruk van wat er leeft onder bewoners, zonder dat je direct het hele proces hoeft te doorlopen. Het is laagdrempeliger in opzet en uitvoering.

i Beide varianten zijn waardevol – maar verschillen in ambitie, inspanning en opbrengst. Daarom is het belangrijk om ook deze keuze bewust te maken.

Welke variant past bij jullie situatie?

Gebruik onderstaande vragen om samen als team te bepalen welke variant het beste past bij de wijk in kwestie:

- ✓ Hoeveel tijd en capaciteit hebben we beschikbaar om deze methodiek uit te voeren?
- ✓ Is er binnen het team voldoende ervaring met participatie, gespreksvoering of analyse – of moeten we hierin nog getraind of ondersteund worden?
- ✓ Willen we snel een diepgaand en breed gedragen wijkverhaal?
- ✓ Is het haalbaar om een diverse groep bewoners te betrekken bij de uitvoering?
- ✓ Vraagt de wijk een kortere aanpak of juist meer verdieping?
- ✓ Willen we bewoners ook betrekken bij het analyseren of bespreken van de resultaten?
- ✓ Is de opbrengst bedoeld als input voor incidentele verbeteracties of voor het opstellen van structurele wijkinterventies of beleid?

Wil je de verschillen per methodiek bekijken?

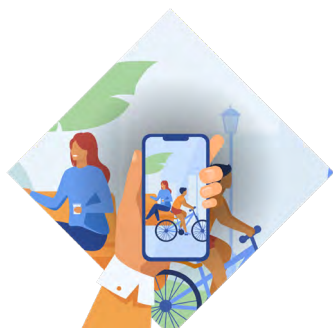
Interactief

Elke methodiek is uit te voeren in twee varianten¹. Wil je precies weten wat het verschil is in aanpak, tijdsinvestering en resultaat per methodiek? Klik dan op een van de symbolen hieronder om de varianten van die specifieke methodiek te vergelijken:

Je ziet per variant wat het betekent voor de uitvoering, deelnemers, duur en opbrengst – zodat je goed onderbouwd kunt kiezen wat bij jullie situatie past. Na deze keuze kun je verder met het stap-voor-stap draaiboek van de betreffende methodiek en variant. Ook hier begeleiden we je in de voorbereiding, uitvoering, planning en bemensing.

Klik hier om verder te gaan naar:

De Foto observatie
methodiek

Klik hier om verder te gaan naar:

Wijkwaardenkaart
methodiek

Klik hier om verder te gaan naar:

Positieve gezondheid
methodiek

¹ De varianten zijn per methodiek verschillend vormgegeven en sluiten elk aan bij een andere inhoudelijke benadering en werkwijze. Daarom is ervoor gekozen om per methodiek alleen die aspecten op te nemen die daadwerkelijk relevant zijn voor het maken van een goed onderbouwde keuze. Dit voorkomt onnodige herhaling en houdt de informatie overzichtelijk en gericht op de praktijk.

Varianten Foto-Observatie Methodiek

Een betere blik op de wijk

Wijze van uitvoering

Bewoner – fotografen maken op 1 á 2 momenten foto's van de wijk.

De gespreksvoerder vraagt op basis van vooraf vastgestelde, open vragen toelichting op de foto's in individuele gesprekken. Tijdens een groepsgesprek worden verdiepende vragen gesteld

Aantal deelnemers

15-20 deelnemers

Gespreksvoerder

- Heeft ervaring hebben in het betrekken van bewoners bij een project.
- Heeft gespreks- en/of interviewvaardigheden
- Mogelijkheid om personen te trainen of een trainer in te huren.

Een eerste blik op de wijk

Wijze van uitvoering

Kies een van de onderstaande 2 opties:

1. Een onderzoeker/professional loopt samen mét een bewoner of eventueel een klein groepje door de wijk. De bewoner maakt foto's en deelt direct waarom hij/zij deze foto neemt. De onderzoeker/professional slaat deze toelichting meteen op.
2. Bewoners maken **zelfstandig foto's** in de wijk. Bewoner stuurt deze foto's naar onderzoeker/ professional/opdrachtgever. Er is aansluitend **telefonisch contact** om toelichting te vragen op de foto's

Aantal deelnemers

6-8 deelnemers

Gespreksvoerder

Persoon is een vertrouwde persoon voor bewoners zoals bijvoorbeeld een opbouwwerker. Bij voorkeur heeft de gespreksvoerder ervaring met gespreksvoering.

Varianten Foto-Observatie Methodiek

Een betere blik op de wijk

Locatie

In de wijk mogen deelnemers naar eigen inzicht foto's maken. Individuele gesprekken vinden plaats op een samen overeen gekomen locatie. Instructie en groepsgesprek vindt plaats op een toegankelijke en informele plek.

Tijdsduur en opzet

Bewoners maken op 1 of 2 momenten naar eigen inzicht foto's van de wijk. Na het maken van de foto's vinden de individuele gesprekken plaats en het groepsgesprek. Totale tijdsduur: 6-8 weken

Een eerste blik op de wijk

Locatie

In de wijk mogen deelnemers naar eigen inzicht foto's maken.

Tijdsduur en opzet

Bewoners mogen naar eigen inzicht en wens de tijd nemen voor het maken van de foto's. Bij optie 2 vinden de individuele gesprekken plaats nadat de foto's zijn gemaakt. Totale tijdsduur: 4-5 weken

Varianten Wijkwaardenkaart Methodiek

Een betere blik op de wijk

Wijze van uitvoering

De volledige, uitgebreide uitvoering van de Wijkwaardenkaart-methodiek.

Aantal deelnemers

50 – 100

Gespreksvoerder

Moet ervaring hebben in het betrekken van bewoners bij een project.
Moet beschikken over gespreks- en/of interviewvaardigheden
Mogelijkheid om personen te trainen of een trainer in te huren

Tijdsduur en opzet

Minimaal 13 weken

Locatie

In de wijk, op een toegankelijke en informele plek (denk aan een buurthuis, de sportclub, op een school, etc.)

Een eerste blik op de wijk

Wijze van uitvoering

Een eenvoudige en snelle uitvoering.

Aantal deelnemers

Minimaal 30

Gespreksvoerder

Persoon is een vertrouwde persoon voor bewoners zoals bijvoorbeeld een opbouwwerker. Bij voorkeur heeft de gespreksvoerder ervaring met gespreksvoering. Geen bepaalde training vereist

Tijdsduur en opzet

Minimaal 5 weken

Locatie

In de wijk, op een toegankelijke en informele plek (denk aan een buurthuis, de sportclub, op een school, etc.)

Varianten Positieve Gezondheid Methodiek

Een betere blik op de wijk

Wijze van uitvoering

Gestructureerd gesprek (genoemd werkatelier) aan de hand van het Spinnenweb Positieve Gezondheid en de gesprekskaarten Positieve Gezondheid op de tekentafel

Aantal deelnemers

15-20 deelnemers

Gespreksvoerder

Heeft ervaring met groepsgesprekken en is getraind op Positieve Gezondheid.

Tijdsduur en opzet

Een of meerdere bijeenkomsten

Een eerste blik op de wijk

Wijze van uitvoering

Semi-gestructureerd gesprek. De gespreksleider stuurt op basis van vooraf opgestelde open vragen en het Spinnenweb van Positieve Gezondheid.

Aantal deelnemers

8-15 deelnemers

Gespreksvoerder

Heeft ervaring met groepsgesprekken (denk aan een zorg of welzijn professional of een onderzoeker). Geen bepaalde training vereist

Tijdsduur en opzet

Eenmalig gesprek, max 60 min

Stap-voor-stap gidsen per methodiek en variant

Interactief

Na het kiezen van een methodiek en de bijbehorende variant, kun je nu aan de slag met de uitvoering. In deze stap-voor-stap gidsen vind je per methodiek en per variant een overzicht van alle benodigde stappen, inclusief tijdsplanning, rollen, materialen en belangrijke aandachtspunten. Zo weet je precies wat er nodig is — van de voorbereiding tot het moment waarop je de inzichten terugkoppelt aan bewoners.

Wil je weten wat een bepaalde term ook alweer precies inhoudt? Dan kun je daar eenvoudig op klikken: je wordt dan automatisch doorgestuurd naar het bijbehorende onderdeel in de uitgebreide methodiekbeschrijving. Zo navigeer je gemakkelijk tussen overzicht en detail.

Direct naar jouw stap-voor-stap gids:

De Foto observatie
methodiek

Een betere blik
op de wijk

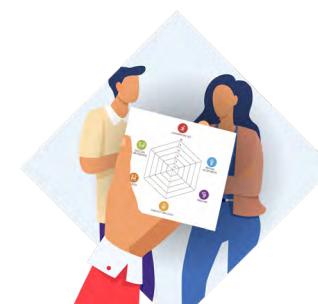
Een eerste blik
op de wijk

Wijkwaardenkaart
methodiek

Een betere blik
op de wijk

Een eerste blik
op de wijk

Positieve gezondheid
methodiek

Een betere blik
op de wijk

Een eerste blik
op de wijk

Vorige

 Vorige

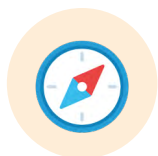

Foto-Observatie Methodiek

Een betere blik op de wijk

Een betere blik op de wijk

Oriëntatie: Beslissen en plannen

[zie p.12](#)

Tijdsduur

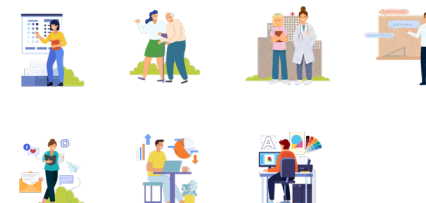
2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Kies de wijk of de buurt waar deze methodiek wordt toegepast en bepaal hierbij de doelgroep. Stel daarnaast enkele doelen en mogelijke subdoelen op en formuleer de opdracht voor deelnemers voor de specifieke buurt of wijk waar de methodiek wordt uitgevoerd.

Uitvoerder

Coördinator en potentiële leden kernteam

Vorbereiding: Training, werving, planning

Tijdsduur

5-6 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Kernteam samenstellen: Selecteer een divers team met personen die de volgende rollen kunnen vervullen:

Uitvoerder

Coördinator, trainer, communicatieteam, data-analist

Een betere blik op de wijk

- Gespreksvoerders
- Trainer (optioneel)
- Communicatie en PR-medewerker (optioneel)
- Data-analist (optioneel)
- Belanghebbenden en/of partners uit het wijknetwerk
- Grafisch vormgever of ontwerper (optioneel)

Training organiseren: [zie p. 15](#)

Onderdeel van de training is het aanleren van gespreksvaardigheden t.b.v. het voeren van toelichtende gesprekken met de bewoner-fotografen en het groepsgesprek

Communicatie voorbereiden: [zie p. 15](#)

Ontwerp flyers, sociale media berichten en aankondigingen.

Digitaal formulier opstellen of ontwerpen: [zie p. 14](#)

Ontwerp een formulier (bijv. in Microsoft Forms).

Werving: [zie p. 15](#)

Hanteer één of meerdere van de in de methodiek beschrijving genoemde methodieks om bewoner- fotografen te werven

Overige praktische voorbereiding: [zie p. 15](#)

- Middelen bespreken
- Materialen aanschaffen
- Interviewgide individuele gesprekken en groepsgesprek maken
- Locatie regelen

Een betere blik op de wijk

Beeldmateriaal verzamelen [zie p.12](#)

Tijdsduur

6-8 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Toelichting opdracht aan deelnemers
Uitvoerder: Coördinator of gespreksvoerder

Foto's maken:

Bewoner-fotografen nemen foto's van de wijk

Toestemming en aantekeningen:

Vraag toestemming en noteer toelichting objectief. Vul gegevens in de digitale tool in.

Uitvoerder

De bewoners die deelnemen samen met de gespreksvoerders, gecoördineerd door de coördinator

Een-op-een gesprekken [zie p.12](#)

Tijdsduur

-

Korte beschrijving van activiteiten

Persoonlijke gesprekken voeren: Individuele gesprekken tussen bewoner-fotografen en de gespreksvoerders voor toelichting bij de foto's.

Uitvoerder

De bewoners die deelnemen samen met de gespreksvoerders, gecoördineerd door de coördinator

Een betere blik op de wijk

Groepsgesprekken [zie p.12](#)

Tijdsduur

-

Korte beschrijving van activiteiten

Groepsgesprek met alle deelnemers over de foto's

Uitvoerder

De bewoners die deelnemen samen met de gespreksvoerders, gecoördineerd door de coördinator

Analyse: Patronen en collectief beeld [zie p.16](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

- Gegevens verwerken: Structureer data in tabellen, grafieken en overzichten. Uitvoerder: Data-analist of Forms-beheerder.
- Patronen identificeren: Zoek naar rode draden en unieke verhalen. Uitvoerder: Coördinator samen met het team.
- Visuele presentatie ontwikkelen: Creëer een praatplaat of samenvatting voor bewoners. Uitvoerder: Ontwerper (bijv. een grafisch vormgever).

Uitvoerder

Data-analisten en coördinator

Een betere blik op de wijk

Delen: Presenteren en plannen maken [zie p.16](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Presentatie organiseren:

Deel het collectieve wijkbeeld in bijeenkomst met bewoners.

Uitvoerder: Coördinator samen met bewonersvertegenwoordigers.

Feedback verzamelen:

Laat bewoners reflecteren op de uitkomsten.

Uitvoerder: Gespreksvoerders tijdens de bijeenkomst.

Acties formuleren:

Bepaal samen prioriteiten en vervolgacties.

Uitvoerder: Coördinator in samenwerking met belanghebbenden.

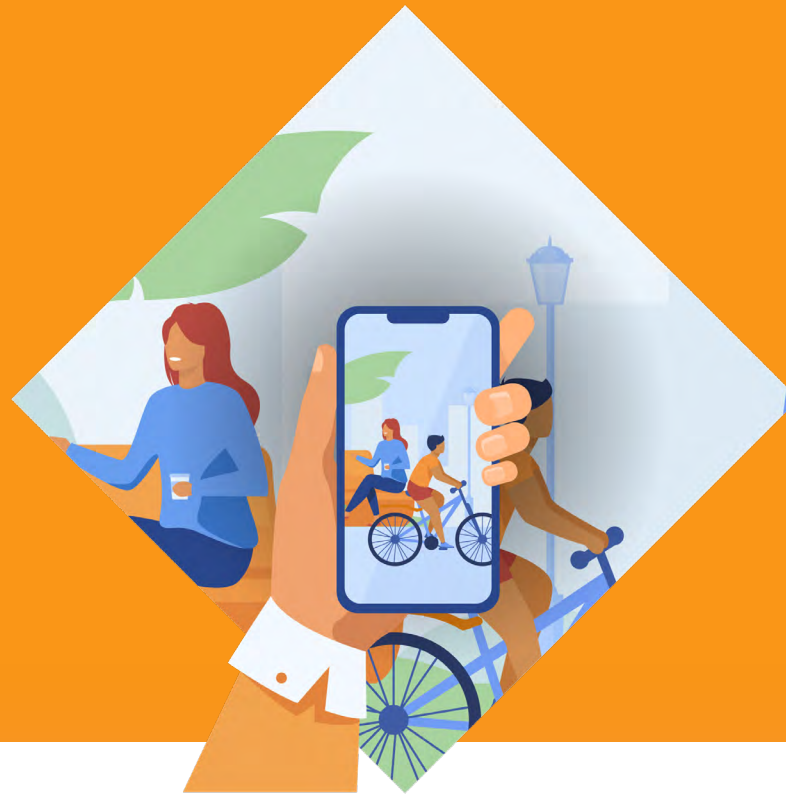
Uitvoerder

De bewoners die deelnemen samen met de gespreksvoerders, gecoördineerd door de coördinator

Vorige

Foto-Observatie Methodiek

Een eerste blik op de wijk

Een eerste blik op de wijk

Oriëntatie: Beslissen en plannen [zie p.13](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

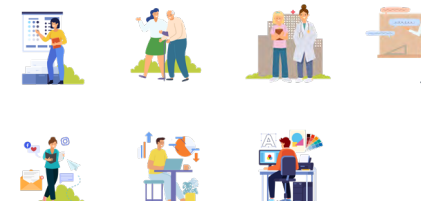
Werkgebied afbakenen: Bepaal het geografische gebied en doelgroep.

Verwachtingen formuleren:

- Stel doelen op (bijv. betere beleidskeuzes).
- Formuleer de opdracht voor deelnemers

Uitvoerder

Coördinator en kernteam

Vorbereiding: Training, werving, planning [zie p.13](#)

Tijdsduur

5-6 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Kernteam samenstellen: Selecteer een divers team met personen die de volgende rollen kunnen invullen:

Uitvoerder

Coördinator, trainer,

Een eerste blik op de wijk

- Gespreksvoerders
- Trainer
- Belanghebbenden en/of partners uit wijknetwerk
- Communicatie en PR-medewerker (optioneel)
- Data-analist (optioneel)
- Grafisch vormgever of ontwerper (optioneel)

Communicatie voorbereiden: [zie p. 15](#)

Ontwerp flyers, sociale media berichten en aankondigingen.

Digitaal formulier opstellen: [zie p. 14](#)

Ontwerp een formulier (bijv. in Microsoft Forms).

Werving: [zie p. 15](#)

Hanteer één of meerdere van de in de methodiek beschrijving genoemde methodieks om bewoner- fotografen te werven

Overige praktische voorbereiding: [zie p. 15](#)

- Middelen bespreken
- Materialen aanschaffen
- Interviewgide individuele gesprekken en groepsgesprek maken
- Locatie regelen

Vorige

45

Een eerste blik op de wijk

Beeldmateriaal verzamelen [zie p.12](#)

Tijdsduur

6-8 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Toelichting opdracht aan deelnemers

Uitvoerder: Coördinator of gespreksvoerder

Toestemming en aantekeningen:

Vraag toestemming en noteer toelichting objectief.

Uitvoerder: Gespreksvoerders.

- **Optie 1**

Een onderzoeker/professional loopt samen mét een bewoner door de wijk. De bewoner maakt foto's en deelt direct waarom hij/zij deze foto neemt. De onderzoeker/professional slaat deze toelichting meteen op.

- **Optie 2**

Bewoners maken zelfstandig foto's in de wijk. Bewoner stuurt deze foto's naar de onderzoeker/professional. Er is aansluitend (telefonisch) contact om toelichting te vragen op de foto's

Uitvoerder

De bewoners die deelnemen samen met de gespreksvoerders, gecoördineerd door de coördinator

Een eerste blik op de wijk

Analyse: Patronen en collectief beeld [zie p.16](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

- **Gegevens verwerken:**
Structureer data in tabellen, grafieken en overzichten.
- **Patronen identificeren (optioneel):**
Zoek naar rode draden en unieke verhalen.
- **Visuele presentatie ontwikkelen (optioneel):**
Creëer een praatplaat of samenvatting voor bewoners.

Uitvoerder

Data-analisten en coördinator

Delen: Presenteren en plannen maken [zie p.16](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

- **Presentatie organiseren:**
Deel het collectieve wijkbeeld in een bijeenkomst met bewoners.
- **Feedback verzamelen:**
Laat bewoners reflecteren op de uitkomsten.
- **Acties formuleren:**
Bepaal samen prioriteiten en vervolgacties.

Uitvoerder

Coördinator en communicatie team

← Vorige

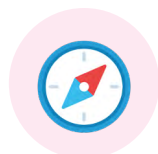

Wijkwaardenkaart

Een betere blik op de wijk

Een betere blik op de wijk

Tijdsduur

2 weken

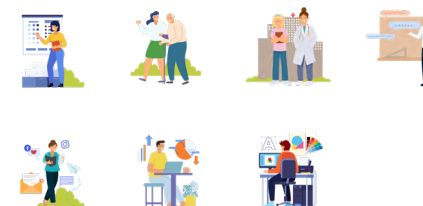
Oriëntatie: Beslissen en plannen [zie p.19](#)

Korte beschrijving van activiteiten

- Kies de wijk of de buurt waar deze methodiek wordt toegepast en bepaal hierbij de doelgroep. Stel daarnaast enkele doelen en mogelijke subdoelen op en formuleer de opdracht voor deelnemers voor de specifieke buurt of wijk waar de methodiek wordt uitgevoerd.

Uitvoerder

Coördinator en kernteam

Tijdsduur

3-4 weken

Vorbereiding: Training, werving en planning

Korte beschrijving van activiteiten

- Team samenstellen: Selecteer een divers team (opbouwwerkers, vrijwilligers, etc.). [zie p.20](#)
- Training organiseren: Leer gespreksvaardigheden en het gebruik van tools. Oefen met Wijkwaardenkaarten en digitale tools. [zie p.18](#)
- Communicatie voorbereiden: Ontwerp flyers, sociale media berichten en aankondigingen.
- Digitale tool ontwikkelen: Ontwerp een formulier (bijv. in MSForms).

Uitvoerder

Coördinator, trainer, en communicatieteam

Een betere blik op de wijk

Wijkwaarden gesprekken: Verhalen ophalen

[zie p.21](#)

Tijdsduur

4-6 weken

Korte beschrijving van activiteiten

- Persoonlijke gesprekken voeren: Huis-aan-huisbezoeken of op wijklocaties. Gebruik de Wijkwaardenkaarten om verhalen op te halen.
- Toestemming en aantekeningen: Vraag toestemming en noteer verhalen objectief. Vul gegevens in de digitale tool in.
- Regelmatige check-ins: Team deelt ervaringen en waar nodig worden aanpassingen gedaan.

Uitvoerder

Gespreksvoerders, gecoördineerd door de coördinator

Analyse: Patronen en collectief beeld

[zie p.21](#)

Tijdsduur

2-3 weken

Korte beschrijving van activiteiten

- Gegevens verwerken: Structureer data in tabellen, grafieken en overzichten.
- Patronen identificeren: Zoek naar rode draden en unieke verhalen.
- Visuele presentatie ontwikkelen: Creëer een praatplaat of samenvatting voor bewoners.

Uitvoerder

Data-analisten en coördinator

Een betere blik op de wijk

Delen: Presenteren en plannen maken

[zie p.21](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

- Presentatie organiseren: Deel het collectieve wijkbeeld in bijeenkomsten met bewoners.
- Feedback verzamelen: Laat bewoners reflecteren op de uitkomsten.
- Acties formuleren: Bepaal samen prioriteiten en vervolgacties.

Uitvoerder

Coördinator en communicatieteam

Vorige

Wijkwaardenkaart

Een eerste blik op de wijk

Een eerste blik op de wijk

Oriëntatie: Snelle behoefteanalyse

[zie p.29](#)

Tijdsduur

1 week

Korte beschrijving van activiteiten

- Kies de wijk of de buurt waar deze methodiek wordt toegepast en bepaal hierbij de doelgroep.

Uitvoerder

Coördinator

Vorbereiding: Basisplanning en werving

Tijdsduur

1 week

Korte beschrijving van activiteiten

- Team samenstellen: Selecteer een divers team (opbouwwerkers, vrijwilligers, etc.). [zie p.20](#)
- Eenvoudige planning opstellen
- Communicatie voorbereiden: Ontwerp flyers, sociale media berichten en aankondigingen.

Uitvoerder

Coördinator en communicatieteam

Een eerste blik op de wijk

Gesprekken voeren: Snel ophalen van verhalen

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

- Persoonlijke gesprekken voeren: Huis-aan-huisbezoeken of op wijklocaties. Gebruik de Wijkwaardenkaarten om verhalen op te halen.
- Toestemming en aantekeningen: Vraag toestemming en noteer verhalen objectief. Vul gegevens in de digitale tool in.

Uitvoerder

Gespreksvoerders

Analyse: Snel overzicht maken [zie p.21](#)

Tijdsduur

1 week

Korte beschrijving van activiteiten

- Basisanalyse: belangrijkste thema's en patronen identificeren. Eenvoudige grafiek of lijst maken.

Uitvoerder

Data-analist en coördinator

Een eerste blik op de wijk

Delen: Eerste inzichten presenteren

[zie p.21](#)

Tijdsduur

1 week

Korte beschrijving van activiteiten

- Kort verslag of praatplaat maken en delen met bewoners via een bijeenkomst of digitale kanalen.

Uitvoerder

Coördinator en communicatieteam

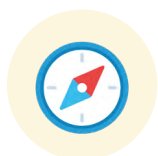

Positieve Gezondheid Methodiek

Een betere blik op de wijk

Een betere blik op de wijk

Oriëntatie: Behoeftte en doelstelling bepalen

[zie p.25](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Kies de wijk of de buurt waar deze methodiek wordt toegepast en bepaal hierbij de doelgroep. Stel daarnaast enkele doelen en mogelijke subdoelen op en formuleer de opdracht voor deelnemers voor de specifieke buurt of wijk waar de methodiek wordt uitgevoerd.

Uitvoerder

Coördinator

Vorbereiding: Planning opstellen, training

[zie p.26](#)

Tijdsduur

3-4 weken

Korte beschrijving van activiteiten

- Werven van een externe gespreksleider getraind op Positieve Gezondheid of trainen van interne gespreksleider.
- Na afstemming met het Institute for Positive Health kan de training afgestemd worden op de individuele behoeften van de aanvrager.
- Team samenstellen: Selecteer een divers team (opbouwwerkers, vrijwilligers, etc.).
- Werven van bewoners en belanghebbenden, organiseren van een locatie, ontwerpen van een flyer

Uitvoerder

Coördinator

Een betere blik op de wijk

Gesprekken voeren [zie p.24](#)

Tijdsduur

3-4 weken

Korte beschrijving van activiteiten

- Een tweetal Gesprekken (60 min) met 15-20 bewoners per groep en belanghebbenden.
- Voorafgaand aan het eerste groepsgesprek vullen deelnemers het Spinnenweb individueel in en nemen de uitkomsten mee naar het gesprek.
- Het gesprek tijdens bijeenkomst 1 wordt gevoerd aan de hand van de toolkit Positieve Gezondheid op de tekentafel en de bijhorende gesprekskaarten en de door de inwoners ingevulde Spinnenwebben.
- Met behulp van de toolkit Positieve Gezondheid op de tekentafel kan gekeken worden welke aspecten in de leefomgeving volgens de bewoners al voldoende aandacht krijgen en welke nog niet en worden meteen oplossingen in dialoog met belanghebbenden uitgewerkt.

Uitvoerder

Gespreksvoerders

Een betere blik op de wijk

Analyse: Thema's en patronen herkennen

[zie p.27](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Analyse van verhalen. Samenvattingen maken van de belangrijkste thema's en patronen.

Uitvoerder

Coördinator en Gespreksleider (trainer)

Delen: Globaal beeld terugkoppelen

[zie p.27](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Tijdens deze tweede bijeenkomst wordt samen met de deelnemers van bijeenkomst 1 gezamenlijk een aantal concrete ruimtelijke opgaven geformuleerd op basis van de input van de eerste bijeenkomst.

Uitvoerder

Coördinator en Gespreksleider (trainer)

Vorige

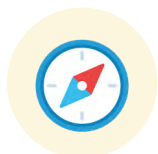

Positieve Gezondheid Methodiek

Een eerste blik op de wijk

Een eerste blik op de wijk

Oriëntatie: Behoeftte en doelstelling bepalen

[zie p.25](#)

Tijdsduur

1 week

Korte beschrijving van activiteiten

Inventariseer de behoeften (wat weten we al en wat weten we nog niet rondom de beleving van de wijk door bewoners?)

Uitvoerder

Coördinator

Vorbereiding: Planning opstellen, training

[zie p.27](#)

Tijdsduur

2weken

Korte beschrijving van activiteiten

- Bepalen van een gespreksleider (zoals een onderzoeker of professional)
- Werven van bewoners en belanghebbenden, organiseren van een locatie, ontwerpen van een flyer
- Team samenstellen: Selecteer een divers team (opbouwwerkers, vrijwilligers, etc.).

Uitvoerder

Coördinator

Een eerste blik op de wijk

Gesprekken voeren

Tijdsduur

3 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Gesprekken (60 min) met 8-15 bewoners per groep. Keuze om twee groepsgesprekken in totaal te voeren. Gebruik de dimensies van Positieve Gezondheid als rode draad van het gesprek. Formuleren van een semigestructureerde vragenlijst om het gesprek te leiden, het gesprek is wellicht open en mag afleiden van de vragen.

Groepsgesprek van rond 60 minuten

Inleiding

- 1 Ontvangst van de deelnemers, mogelijk met iets lekkers zoals koffie en koekjes. Dit creëert een informele sfeer en biedt ruimte voor de deelnemers om elkaar te ontmoeten en zich op hun gemak te voelen voordat het gesprek begint
- 2 De gespreksleider stelt zich voor en leidt het gesprek in. Wat is de aanleiding voor het gesprek en wat wordt er met de resultaten gedaan?
- 3 Uitleg van de structuur van het groepsgesprek

Uitvoerder

Gespreksvoerders

Een eerste blik op de wijk

Korte beschrijving van activiteiten

- 4 De gespreksleider legt de spelregels van het gesprek uit:
  - Er is geen goed of fout antwoord.
  - Het gesprek is vertrouwelijk, iedereen mag zijn of haar eigen ervaring delen.
  - We luisteren actief naar elkaar en respecteren ieders mening.
  - Deelnemers worden aangemoedigd om elkaar niet te onderbreken
  - Deelnemers kunnen tijdens het gesprek stoppen
- 5 Beantwoorden van vragen van deelnemers
- 6 Voorstelronde (deelnemers stellen zich kort aan elkaar voor. Dit kan mogelijk ook op een creatieve manier. Bijvoorbeeld deelnemers stellen zich in duo's aan elkaar voor door het stellen en beantwoorden van twee ice breaker vragen)

Het gesprek

- 7 Deelnemers vullen het Spinnenweb in (online of uitdelen van een geprinte versie)
- 8 Bespreken van topics aan de hand van de onderwerpen en individuele uitkomsten van het Spinnenweb. De gespreksleider faciliteert het gesprek.

Een eerste blik op de wijk

Korte beschrijving van activiteiten

- 9 De gespreksleider vat de bespreekpunten samen

Afsluiting

- 10 De gespreksleider bedankt de deelnemers voor hun bijdrage en geeft een kort overzicht van de vervolgstappen. Wat gebeurt er met de verkregen inzichten en hoe wordt dit teruggekoppeld naar de deelnemers of de wijk? De gespreksleider vraagt ook aan deelnemers hoe ze het gesprek hebben ervaren

Analyse: Thema's en patronen herkennen

[zie p.27](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Analyse van verhalen. Samenvattingen maken van de belangrijkste thema's en patronen.

Uitvoerder

Coördinator en Gespreksleider

Een eerste blik op de wijk

Delen: Globaal beeld terugkoppelen

[zie p.27](#)

Tijdsduur

2 weken

Korte beschrijving van activiteiten

Terugkoppelen aan bewoners via bijeenkomst of rapportage.

Uitvoerder

Coördinator, Communicatieteam

Referentielijst

Deze toolbox is mede tot stand gekomen op basis van de volgende wetenschappelijke artikelen en publicaties, andere toolkits en overige rapporten.

1. Toezicht Sociaal Domein. (2024). Toolkit Meedoen met bewoners. <https://www.toezichtsociaaldomein.nl/documenten/publicaties/2024/07/11/index>
2. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2024). Tips om participatie diverser, inclusiever en representatiever te maken. <https://lokale-democratie.nl/attachment/entity/53e62a16-cb59-43a9-aa53-b874fa5bd077>
3. Institute for Positive Health. Volwassentool Mijn Positieve Gezondheid. <https://www.iph.nl/volwassentool-mijn-positieve-gezondheid/>
4. Institute for Positive Health. (2023). Positieve Gezondheid voor iedereen [Video]. YouTube. <https://youtu.be/7ssbawVM1GI>
5. Institute for Positive Health. Trainingsaanbod (2025). [https://www.iph.nl/trainingsaanbod/Institute for Positive Health](https://www.iph.nl/trainingsaanbod/Institute%20for%20Positive%20Health). (2025, 20 maart). Aan de slag met Positieve Gezondheid - gratis downloads*. <https://www.iph.nl/meedoen/gratis-downloaden/>
6. van Wietmarschen, H.A.; Staps, S.; Meijer, J.; Flinterman, J.F.; Jong, M.C. (2022) The Use of the Bolk Model for Positive Health and Living Environment in the Development of an Integrated Health Promotion Approach: A Case Study in a Socioeconomically Deprived Neighborhood in The Netherlands. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2022, 19, 2478. <https://doi.org/10.3390/ijerph19042478>
7. Joosten, H., Brummel, A., Hendriks, F., Klaassen, E., & Smits, R. (2024). Handleiding Wijkwaardenkaarten: Waardevolle gesprekken met bewoners. Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. <https://www.han.nl/projecten/2024/wijkwaardenkaart/handleiding-wijkwaardenkaarten-DRUK.pdf>
8. Movisie. Clientenparticipatie https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/CP_Visuele_prikkelmethodek%20%5bMOV-1620852-0.1%5d.pdf
9. Movisie. (2024). Kunst kan leefbaarheid in wijken vergroten <https://www.movisie.nl/artikel/kunst-kan-leefbaarheid-wijken-vergroten>
10. Peelen, M. (2023, juli 10). Bewoners van Horst aan de Maas starten fotoproject 'Foto-en-zo' om verbinding en ontdekking in de wijken te bevorderen. Hallo Horst aan de Maas.

11. Royers, T., & de Ree, L. (2003). De visuele prikkelmethodek. In T. Hak & F. Wester (Eds.), Waarneming, analyse en reflectie. Kwalitatief onderzoek: de praktijk Utrecht: KWALON.

12. Royers, T., & van de Langeberg, G. (2007). Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet. Cliëntenfoto's. Deviant, 55, 4-7.

13. Royers, T., de Ree, L., & Stephan, C. (2001). Beleving in Beeld. Bewoners van verzorgingshuizen fotograferen hun wereld. Utrecht: NIZW.

14. Sels, B., Wouters, W., & Heylen, L. (2023). Duurzaam werken aan zorgzame buurten. Ondersteuningspakket met tools om duurzaam te werken aan zorgzame buurten. <https://thomasmore.be/nl/expertisecentrum-zorg-en-welzijn/mobilab-and-care/ondersteuningspakket-duurzaam-werken-aan-zorgzame>

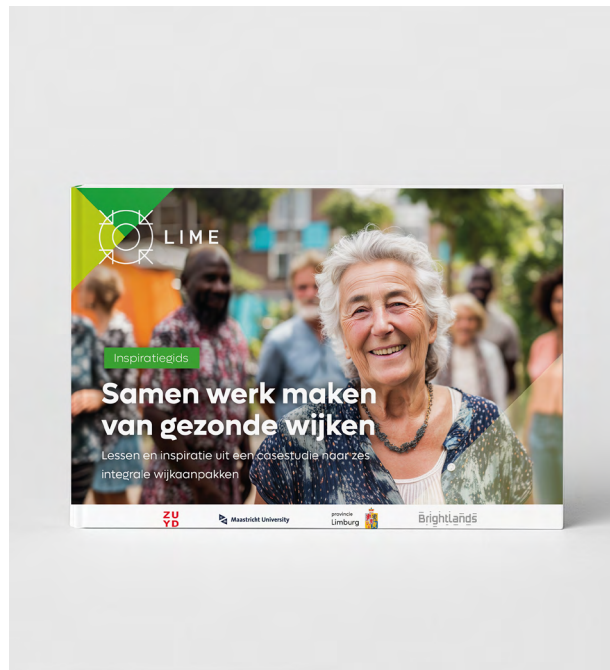
15. Sannen, H., de Ree, L., & Royers, T. (2002). Handleiding VPM. Een methodek om met behulp van foto's de visie van senioren op hun woonplaats in beeld te brengen. Den Bosch/Utrecht: KBO-Brabant/NIZW.

16. Santema, A., Berkvens, J., Joosten, H., Knippenborg, E., Hout, J. van, Martens, R., Smits, R., & Brummel, A. (2023). Meer dan steen alleen. Een handreiking van sociaal verbinden in de buurt tijdens renovatie. HAN University Press

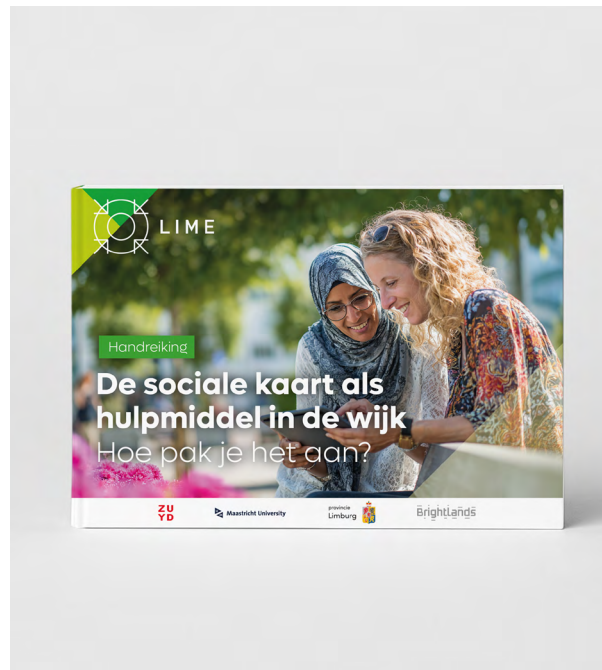
17. Van der Tier, M., & Brummel, A. (2024). Werken aan sociale verandering met de wijkwaardenkaart. Journal of Social Innovation, 33(3), 119–127. <https://doi.org/10.54431/jsi.857>

Meer weten of direct aan de slag?

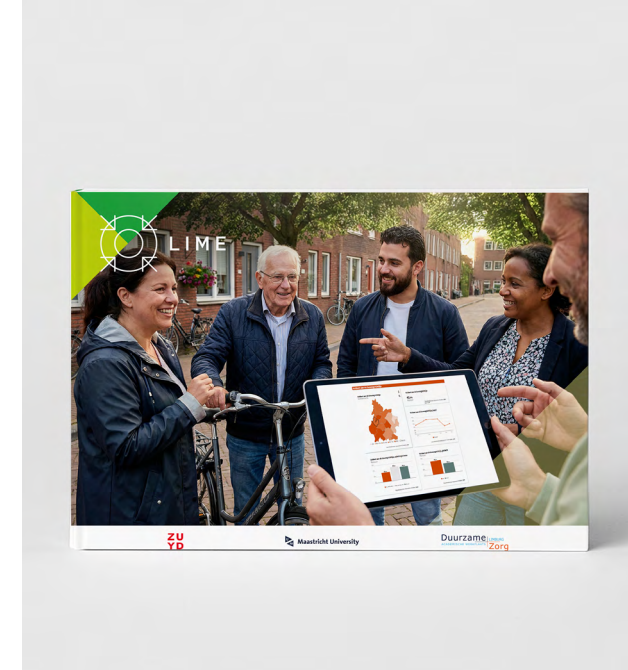
Deze inspiratiegids is onderdeel van de LIME Toolkit 'Samen werk maken van gezonde wijken'. Beschikbaar in deze toolkit zijn ook:

Samen werk maken van
gezonde wijken

Sociale kaart als
hulpmiddel in de wijk

Routekaart Wijkscan

Meer informatie over Limburg Meet (LIME) vindt u op de website limeconnect.nl.

Colofon

Titel

Toolbox & Keuzewijzer: Beleving van de wijk

Publicatiejaar

2025

Auteurs

Dr. Sarah Willard¹, drs. Joana Schraft^{1,2}, Stephanie Cornips¹, drs. Jim Retra¹, dr. Anne van den Bulck^{2,3}, dr. Arianne Elissen², dr. Erik van Rossum^{1,3}

Affiliaties

¹ Lectoraat Wijkgerichte Zorg, Academie voor Verpleegkunde, Zuyd Hogeschool

² Academische Werkplaats Duurzame Zorg, Care and Public Health Research Institute (CAPHRI), Universiteit Maastricht

³ Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg, Care and Public Health Research Institute (CAPHRI), Universiteit Maastricht

Contactpersoon

Voor verdere informatie of bij vragen kunt u contact opnemen met dr. Anne van den Bulck (a.vandenbulck@maastrichtuniversity.nl)

Met dank aan

Het onderzoeksteam 'Samen werk maken van gezonde wijken' van de Universiteit Maastricht en Hogeschool Zuyd – Fouad de Vries en Rachel Slangen voor hun begeleiding als programmamanagers LIME en Provincie Limburg voor de financiële ondersteuning van dit project in het kader van LIME.

Vormgeving

Christophe Senden - info@csenden.be

Disclaimer

De inhoud van deze inspiratiegids is auteursrechtelijk beschermd. Niets uit deze publicatie mag worden overgenomen, verspreid of gebruikt in welke vorm dan ook zonder duidelijke bronvermelding.